

Redacteuren van dit blad zijn de heeren Prof. Dr. J. Severijn, J. v. d. Waals, Prof. Dr. J. Waterink. We mogen derhalve wel aannemen, dat „J. W.” hier beteekent: Prof. Dr. J. Waterink. Tegenover hem volstaan we met een herhaling van wat reeds eerder hier opgemerkt werd: dat het een uit wetenschappelijk oogpunt ongegrond poging is, de beschouwingen, die door Ds. Van Dijk, Ds. Veenhof, en den heer Janse over het enderhavige punt gegeven zijn, te herleiden tot één bepaalde beschouwing, die „onder ons begint op te komen”. Gelijk het ook voor Dr. Impeta wel een niet begeerde lof zal zijn — al hebben we het dadelijk zien aankomen — dat zijn brochure zich gemakkelijk laat gebruiken als strijdmateriaal in de hand van sommigen, die over zijn hoofd heen anderen — niet genoemden — willen bestrijden. Gelukkig zijn er ook nog mensen, die inzake bepaalde uitspraken naar argumenten vragen, en die wel zoo goed thuis zijn in de kerkelijke wereld, dat ze het gegeneraliseerde van den recensent in „De Gereformeerde School” zonder schade kunnen lezen. Zulke recensies doen tegenwoordig minder kwaad dan tien jaar geleden; een bewijs, dat we in sommige opzichten heusch vooruitgegaan zijn.

Vroeger en nu.

In „IJmuiden Kerkbode” schrijft de heer T. van Popta:

In de dagen van Kuiper en Bavinck, Woltjer en Fabius werden de grote vraagstukken behandeld als schrijftitiek, pantheïsme, zonde, schuld en straf. Daarin namen onze voormannen positie in tegenover het ongeloof. Verschil van mening was daar niet zo veel bij te verwachten.

Maar de studie treedt nu meer in bijzonderheden, er komen afgeleide beginselen aan de orde, er wordt over de oude vraagstukken nog eens nieuw licht geworpen. Er ontstaat behoefte om de ingenomen positie nader te funderen in verband met nieuwe vraagstukken op wetenschappelijk terrein. Als we terugzien naar oudere perioden in de Chr. kerk, waarin de wetenschap bloeide, dan vinden we ook die verschijnselen. Naast de theologie moet men zich bemoeien met de staatkundige vraagstukken en met de wijsgerige verklaring der dingen.

Wantrouwen zaaien?

In hetzelfde orgaan merkt dezelfde schrijver op:

Wat wordt de plank ver mis geslagen als men Prof. Schilder wil toedichten, dat hij poogt wantrouwen te zaaien jegens de professoren der Vrije Universiteit. Prof. Schilder helpt juist mee om de denkbeelden van twee van de meest bekwaame, van zeer principiële professoren van de Vrije Universiteit te bepleiten.

De wijze waarop „De Heraut” Prof. Schilder bestrijdt, is een ontzettende flater. Wie van jongs af met de grootste pieteit jegens „De Heraut” vervuld is, vindt het pijnlijk, dit te moeten zeggen.

Een geheim, maar publiek geworden stuk.

Via „Opbouw” citeer ik volgend stuk, dat onlangs publiek geworden is:

De „Denkschrift”, welke de belijdenisbeweging, richting-Niemöller, Pinksteren j.l. aan Adolf Hitler zond en door een „lek” publiek werd, bevat naar wij thans op grond van den letterlijken tekst mededeelen kunnen, vooreerst een uiteenzetting van het gevaar van den strijd tegen de Christelijke kerk, die in Duitschland „sterker dan ooit sinds 1918” op te merken valt. Aan den rijkskanselier wordt de vraag gericht, of „het pogen om het Deutsche volk te ontkerstenen door verder medewerken van verantwoordelijke staatslieden of ook slechts door hun toezien en laten geworden de officiële koers van de regering zal worden”. Toonaangevende persoonlijkheden in den staat leggen het woord „positief Christendom” willekeurig uit. De kerk ontving nooit de mogelijkheid om de vanuit hooge plaatsen gegeven verkeerde interpretaties van het Christelijk geloof met gelijke mogelijkheid van publiciteit te weerleggen. Sinds de aan de kerk opgedrongen verkiezingen van 1933 is tot op heden het eene ingrijpen in de kerk op het andere gevolgd. De kerk wordt in zaken van bestuur en financiën afhankelijk van den staat gehouden, van de vrijheid harer getuigenissen en ordening beroofd

en tot duldung van de dwaalleer gedwongen. Onder het parool van de „ontconfessionalisering” of „overwinning van de confessionele scheidsmuur” is een beweging ontstaan, die aan de kerk haar actie op het publieke terrein onmogelijk maakt. De ontconfessionalisering van de school wordt door den staat bewust bevorderd. Onder schending van de rechten der kerk wordt de afschaffing van de belijdeniskerk nagestreefd. En hierbij wordt op de gewetens der ouders de sterkst mogelijke partijdruk uitgeoefend. Als aan den Christen in naam van de nationaal-socialistische wereldbeschouwing een antisemitisme opgedrongen wordt, dat tot Jodenhaat verplicht, staat daartegenover het gebod der naastenliefde. Een van het Christendom in wezen verschillende moraliteit dringt bij het Duitse volk binnen en dreigt het te onttaarden. In sterke mate wordt heden voor goed gehouden datgene wat het volk nuttig is. Een zoodanige handelwijze stelt doelmatigheidsoverwegingen boven de in Gods Woord geëischte waarachtigheid. Aan de wijze, waarop officieel de kerkstrijd omschreven wordt, aan de behandeling van de evangelische pers en het evangelische vergaderingsleven, aan de verandering van het begrip der vrijwilligheid in de offervaardigheid in zijn tegenwoordig bij gelegenheid van inzamelingen en bij propaganda voor het lidmaatschap van organisaties enz. wordt den evangelischen Christen deze verwaarloozing van het waarheidsgebed bijzonder duidelijk. De eed als het zweren van trouw en het op zich nemen van bindende verplichtingen komt schrikwekkend vaak voor en zinkt daarmee schrikwekkend diep in waardeering. De waardeering van de stembiljetten bij de laatste rijksdagverkiezing heeft vele Christenen in gewetensnood gebracht, daar immers het nut van het volk boven de waarachtigheid gesteld wordt. Evangelische Christenen, die voor de waarachtigheid van hun beslissing uitkwamen, zijn gehoord en mishandeld. Het evangelische geweten, dat zich voor volk en regering mede-verantwoordelijk weet, wordt zwaar gedrukt door het feit, dat er in Duitschland, dat zich een rechtstaat noemt, nog altijd concentratiekampen zijn en dat de maatregelen van de geheime politie aan alle rechterlijke controle onttrokken zijn. De rijksregering moge zich de vraag voor leggen, of het Duitse volk het op den duur zal kunnen dragen, als deze weg verder beschreden wordt. Reeds nu oefenen de gewetensdwang, de vervolging van de evangelische overtuiging, het elkander bespieden en uithooren een onheilvollen invloed.

In het slot van het geschrift heet het: „Ons volk dreigt de aan het volk door God gestelde perken te buiten te gaan. Het wil zichzelf tot maat aller dingen maken. Dat is menselijke hoogmoed, die tegen God opstaat. In dit verband moeten wij aan den leider en rijkskanselier onze zorg bekendmaken, daarover dat hem veelszins vereering in een zoodanigen vorm geboden wordt, als alleen aan God toekomt”.

Advertenties.

„De Waarheidsvriend” schrijft:

Gelukkig is — en nog wel uit den kring van Vrijzinnig Hervormden — nu de stem gehoord: niet meer doen! De vrijzinnige predikanten van Drachten, Ds D. Bakker en Ds J. Dikboon, hebben gepubliceerd, „dat zij voortaan het onderwerp van hun preeken niet meer in de courant zullen aankondigen”. Zij achten het — gelukkig! — „in strijd met het wezen en de taak van de Kerk”. „De Kerk is — zeggen ze — meer dan een vereniging. De Kerk is de bewaarster van de schat der eeuwen. En wij meenen — aldus deze vrijzinnige predikanten — dat het daár bovenal en allereerst om gaat, als wij als gemeente samenkomen. Gaat om de hoedschap, die ons oordeelt en beschaamt, maar ons tegelijk zegent en roept. En nu maakt het bij ons verschil, of wij ons naar de kerk begeven om te hooren, wat één van ons zeggen zal over dit of dat onderwerp, of dat wij samen leeren opgaan tot den eeredienst voor het aangezicht van Hem, Wien ons leven behoort”.

Het blad voegt hieraan toe:

Wij willen op elk woord hier geen onderzoek instellen of het juist is zoo de dingen te zeggen. Maar met de hoofdstrekking zijn we het eens: de Kerk moet de menschen niet trekken door de annonce, dat een of ander onderwerp — en dan natuurlijk een

pikant onderwerp — behandeld wordt. Dat is in strijd met het wezen en de taak van de Kerk. Het blad geeft enkele voorbeelden:

We denken aan een dominee, die... experimenteert vooral door reclameborden en meer nog door advertenties, waardoor het onderwerp wordt bekend gemaakt, dat behandeld zal worden. Rondom St. Nicolaas is de duivel dan de zwarte Piet; rondom Erasmus-herdenkingen doet „het ei van Erasmus, dat Luther uitgebroed” opgeld; en het onderwerp is „blad, dat de geleerde omslaat, als hij de klok slaan”.

Anti-militarisme wordt door oorlogsschandalen predikt. Lijkverbranding wordt smakelijk gemaakt. En zoo gaat het telkens weer met een nieuw programma.

Vox populi vox dei

Uit „De Vuurtoren” (A.R. propagandablad):

„Boven elken eerlijken rechter staat God.”

Aldus Hitler.

Schrik niet waarde lezer.

U denkt, dat dit geen woorden van den Führer is. Inderdaad heeft Hitler deze woorden gesproken. Een verkiezingspeech te München sprak hij o.a. volgt:

„Wanneer men nu ergens ter wereld samenkomt om over ons recht te spreken, dan zeg ik, boven elken eerlijken rechter staat God.”

Welaan zegt ge, dat klinkt toch heusch niet als Neen, als meer niet gezegd was, zouden zij, die hun God boven hun Führer stellen, er mede instemmen. God boven allen en alles, dat belijden ook.

Maar, Hitler vervolgde aldus: „en de stem des volks is de stem van God en daarom zij mijn Duitsche volk, alleen mijn rechter”.

KERKNIEUWS

Beroepen te:

Ooster-Nijkerk (Fr.): Cand. M. Wilschut te Rotterdam. Wateringen: Cand. K. Schouten te Amsterdam.

Aangenomen naar:

Daarlevree: Cand. B. Geuchies te Dwingelo.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Amersfoort: A. Dubois te Oud-Beijerland. Rozenburg: Cand. D. van Wilsom te Soestdijk. Urk: L. S. den Boer te Arnhem.

Aangenomen naar:

Drachten: Cand. J. P. Geels te Apeldoorn.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Bedankt voor:

Amsterdam-Noord: M. Heikoop te Utrecht.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Kerkrade, J. B. Groenewegen te Welsom (O.). Meppel: C. M. Krijger te Beverwijk. Nigtevecht (toez.): Cand. J. Swijnenburg te Zeist. Opwierda (toez.): G. Jansma te Makkum. Vollenhove (toez.): H. G. Groenewoud te Balk.

Aangenomen naar:

Bruinisse: G. H. J. Marsman te Urk. Heusden: Cand. F. L. van Duykeren, hulppred. te Leeuwarden.

Bedankt voor:

Arnhem: J. P. E. C. Eerhard te Hillegom. Kerkrade: H. Boersma te Angerlo. Westerhaar (O.): Cand. F. L. van Duykeren, hulppred. te Leeuwarden.

THEOLOGISCHE SCHOOL TE KAMPEN.

De inschrijving van nieuwe Studenten en de recensie

zullen D.V. geschieden op **VRIDAG 2 OCTOBER**, des middags van 2.30 uur tot 4.30 uur.

Zij die zich, op grond van een Diploma Eind-examen Gymnasium of Staatsexamen, willen laten inschrijven, worden op 2 October verwacht 's morgens om 10 uur in 't gebouw der School.

Namens het College van Hoogleraren,
Dr S. GREJDANUS, Secretaris.

Chr. Muziektijdschrift „De Harp”

met maandelijksche Muziekbljage

f 1.50 per jaar

onder redactie van F. PIJLMAN

Neemt proef met een abonnement en U zult algeheele voldoening smaken.

Adm.-Adres: 1e Helmersstraat 94 - Amsterdam (W.)

Wie wil zich belasten met het werven van abonnees op dit blad?

Aanmelding aan ons Bureau te Goes.

AT LEGT FLINK
GEWICHT IN DE SCHAAL

UITERST
BILLIJK
PRIJZEN

OOSTERBAAN & LE COINTRE
GOES

zoudt gij ook zeggen als gij UW DRUKWERK liet vervaardigen in ons zeer modern ingericht bedrijf. Door ons Drukwerk krijgt U druk werk in uw zaak.

Heden verscheen:

Twaalf Oud-Patriarchen

DOOR

Dr A. KUYPER

Met een woord ter inleiding van PROF. DR H. H. KUYPER.

Prijs f 0.90 - Geb. f 1.50.

Kuyper's boekje over de „Twaalf Patriarchen” is bekend. Niet bekend was het, dat Kuyper ook over de Oud-Patriarchen had geschreven. Deze Bijbelsche karakterstudien werden onlangs ontdekt. Nu ze in boekvorm zijn verschenen, geniet men van deze fonkelende beschouwingen over Adam, Abel, Seth, Henoch, Noach, Sem, Japhet, Abraham, Loth, Melchizedek, Isaïe en Jacob.

In elken Boekhandel.

J. H. KOK N.V. - KAMPEN.

Heden verscheen:

DE LEERTUCHT

OVER DE LEDEN DER KERK

DOOR

Ds JOH. JANSSEN

Nu op de komende Generale Synode o.m. zal worden behandeld, of leden der kerk, die aangesloten zijn bij C.D.U. of N.S.B. onder de kerkelijke tucht moeten komen, is de Leertucht-kwestie beëindigd.

Ds Janssen, een der bestekenners van het Kerkrecht, geeft hier nu een belangrijk geschrift over deze aangelegenheid. Ieder, die meeleeft, moet het lezen.

PRIS 90 CENT.

In elken Boekhandel.

Uitgave

J. H. KOK N.V., Kampen.

Plaats uw Familie-Advertentie in „De Reformatie”